

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Boldogasszony papucs termőhely

Utoljára módosítva: 2013-10-08 20:04:46

Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén

Községhatár: Miskolc

A terület kiterjedése: 12.2 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1984

GPS koordináták:

Felmérést végző személy(ek) neve: Barati Sándor, Hudák Katalin

E-mail címe(k): barati@greenaction.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Fokozottan védett faj élőhelyének védelme érdekében célszerűnek tartjuk ez esetben az élőhely megközelíthetőségének mellőzését.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A védett terület geomorfológiai értelemben a Kisgyőr-Tapolcai-mészkhátság északi részén helyezkedik el. Az élőhely K-Ny-i irányban lejt. Legmagasabb pontja 282,1 m. A területen a mély völgyek, tereplépcsők, erősen bevágódott csapadékvíz által formált vízfolyások jellegzetesek. A meredek térszíneken görgeteg köves térszínnek is kialakultak. A boldogasszony papucs orchidea élőhelyén a csapadékvíz térszínformáló hatása a mai napig folyamatosan alakítja a felszínt és kisebb fokú talajeróziót is okoz, amely módosítja a talaj vastagságát, tápanyagtartalmát. A tágabb környezet potenciális növénytársulása a cseres tölgyes (*Quercus petraeae-cerris*), de a védett területen az élőhely fekvéséből, mikrodomborzati adottságaiból, az ehhez kapcsolódó mikroklimatikus feltételekből adódóan gyertyános kocsánytalan tölgyes (*Carici pilosae-Carpinetum*) jellemző. Az erdőt alkotó idős fák 100 év körüliek, de jelentős a fiatal állomány borítása is. A fafajok záródása aktuálisan 80-90%-os. Az előforduló fajok jelentős része üde erdei, vagy mezofil körülményeket kedvelő faj. A társulás két meghatározó fafaja a gyertyán (*Carpinus betulus*), és a kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), amelyek meghatározzák a terület képét, de színezőként előfordulnak pl. a mezei juhar (*Acer campestre*), vadcsereznye (*Cerasus avium*), rezgőnyár – (*Populus termula*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*) is. A lombkorona kétszintű, a cserjeszint inkább a lékekben jelentős. Tipikus fajai a veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*), az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), és a lombkoronát alkotó fák fiatal egyedei. A felnövő gyertyán-újulat jelentősen beárnyékolja a felszínt, így a gyepszint csak minimális, nagyon ritkás. Jellemző fajai az indás ínfű (*Ajuga reptans*), szagos müge (*Asperula odorata*), erdei ibolya (*Viola sylvestris*), kakicsvirág (*Mycelis muralis*), erdei sás (*Carex sylvatica*), stb. A védett területen kisebb gödrök találhatóak, ahonnan régen a felaprózódott mészkövet kitermelték. Ezeknek a mélyedéseknek a peremén, oldalában, ahol az erózió miatt is folyamatos a zavarás, de mégis üde körülmények és humuszban gazdag közeg a jellemzőek, tenyészik a fokozottan védett boldogasszony papucs orchidea (*Cypripedium calceolus*). Állománya jelenleg 50-100 tő körüli. Az 1984 évi védetté nyilvánítás idején több száz tő alkotta a populációt. A nagy egyedszám kellő okot adott arra, hogy az állományt mint géncentrumot is nevesítsék. A védettség betervezése óta eltelt 29 év alatt a fokozottan védett faj élőhelye jelentősen változott. A kocsánytalan gyertyános tölgyes állomány záródása veszélyezteti a faj hosszú távú fennmaradását. Épp ezért szükségessé válik a terület kis mértékű és fokozatos megnyitása.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

100 % Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

% Egyéb

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
K2 Gyertyános kocsánytalan tölgyes

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás: A területen az ÉSZAKERDŐ RT a vagyoni kezelő. Az Erdészeti Üzemtervben figyelembe vették a védettség tényét, s a fatermelést ezen erdőrészben kerülték. A boldogasszony papucska élőhelyén a 128/E erdőrész vágáskorát 100 évben határozták meg. Ez a kor 2 éven belül bekövetkezik.

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Nem

Felmérés,

Egyéb típus: A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó rendszeren belül a fokozottan védett fajok nyomkövetése folyamatos. A kutatást a Bükk Nemzeti Park botanikusa, Sulyok József végzi.

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"):

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Igen

Egy része: 100 %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

Gyertyános kocsánytalan tölgyes

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Fajnév Tud. név védettség előfordulás boldogasszony papucs *Cypripedium calceolus* FV, NAT
50-100 turbánliliom *Lilium martagon* V szórványos széleslevelű nőszőfű *Epipactis helleborine*
V szórványos fehér madársisak *Cephalanthera damasonium* V szórványos

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Magyar név Tud. név Védettség előfordulás Nagy hőscincér *Cerambyx cerdo* NAT; V
szórványos Szarvasbogár *Lucanus cervus* NAT; V szórványos Erdei sikló *Elaphe longissima* V
szórványos Törékeny gyík *Anguis fragilis* V szórványos Erdei béka *Rana dalmatina* V
szórványos Héja *Accipiter gentilis* V táplálkozó Egerészölyv *Buteo buteo* V szórványos
Nyakterkeres *Jynx torquilla* V táplálkozó, fészkelő Hamvas küllő *Picus canus* NAT; V
táplálkozó Zöld küllő *Picus viridis* V táplálkozó, fészkelő Fekete harkály *Dryocopus martius*
NAT; V táplálkozó Nagy fakopáncs *Dendrocopos major* V táplálkozó Közép fakopáncs
Dendrocopos medius NAT; V táplálkozó Kis fakopáncs *Dendrocopos minor* V táplálkozó
Barázdabillegető *Motacilla alba* V táplálkozó Vörösbecg *Erithacus rubecula* V táplálkozó,
fészkelő Fülemlé *Luscinia megarhynchos* V táplálkozó, fészkelő Házi rozsdafarkú *Phoenicurus
ochruros* V táplálkozó, fészkelő Hantmadár *Onanthe onanthe* V táplálkozó, fészkelő? Fekete
rigó *Turdus merula* V táplálkozó, fészkelő Énekes rigó *Turdus philomelos* V táplálkozó,
fészkelő Kerti poszáta *Sylvia borin* V táplálkozó Barátposzáta *Sylvia atricapilla* V táplálkozó,
fészkelő Csilpcsalpfüzike *Phylloscopus collybita* V táplálkozó, fészkelő Örvös légykapó
Ficedula albicollis NAT; V táplálkozó, fészkelő? Őszapó *Aegithalos caudatus* V táplálkozó
Széncinege *Parus major* V táplálkozó Csuszka *Sitta europaea* V táplálkozó, fészkelő Holló
Corvus corax V táplálkozó Seregély *Sturnus vulgaris* EU táplálkozó, fészkelő Erdei pinty
Fringilla coelebs V táplálkozó, fészkelő Fenyőpinty *Fringilla montifringilla* V táplálkozó
Zöldike *Carduelis chloris* V táplálkozó Meggyvágó *Coccothraustes coccothraustes* V táplálkozó,
fészkelő Citromsármány *Emberiza citrinella* V táplálkozó

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

5. Egyéb észrevétel

A Miskolc-Tapolcára jellemző turistaforgalom a boldogasszony papucsá élőhelyén nem jelentkezik, annak ellenére sem, hogy a területtől pár száz méterre található az Iglói úti Kemping, és a Nagykőmázsa-i kőbányához vezető aszfaltozott út. A fokozottan védett faj élőhelyének közelében nem halad turistaút, csupán egy erdei földút közelíti meg azt. A védett terület Miskolc üdülőövezetének határán fekszik. A helyi lakosság védett területre gyakorolt hatása nem jelentős. A védett terület tágabb környezetében azonban a helyi lakosság illegális szemetelése számottevő. Felhasznált irodalom: Hudák K.- Barati S.- Demeter Z.(2010)
Boldogasszony papucsá élőhely Miskolc (Miskolc-Tapolca). Természetvédelmi kezelési terv - Zöld Akció Egyesület (kézirat)